

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради
Бердянського державного
педагогічного університету
від 26.08.2020 р., протокол №01

Сучасні технології викладання зарубіжної літератури

(назва освітнього компоненту)

ПРОГРАМА

обов'язкової навчальної дисципліни

підготовки	магістра
	(назва ступеня вищої освіти)
спеціальності	014 Середня освіта
	(шифр і назва спеціальності)
предметної спеціальності	014.02 Середня освіта. Мова та література (із зазначенням мови)
	(шифр і назва предметної спеціальності)
спеціалізації	014.021 англійська мова і література
	(шифр і назва спеціалізації)
освітньо-професійної програми	«Середня освіта (Мова і література (англійська))»
	(шифр і назва освітньо-професійної програми)

Бердянськ, 2020

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Ольга БОГОВІН, кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри української та зарубіжної літератури і порівняльного літературознавства

Обговорено та рекомендовано методичною радою Бердянського державного педагогічного університету 21.08.2020 р., протокол №01.

ВСТУП

Програма обов'язкової навчальної дисципліни «Сучасні технології викладання зарубіжної літератури» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Середня освіта (Мова і література (англійська))» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта, предметної спеціальності 014.02 Середня освіта. Мова та література (із зазначенням мови), спеціалізації 014.021 англійська мова і література.

Предметом навчальної дисципліни є новітні освітні технології та методичні можливості їх застосування в освітньому процесі при викладанні зарубіжної літератури.

Міждисциплінарні зв'язки: вступ до літературознавства; історія російської, української та зарубіжної літератури; методика викладання української літератури; методика викладання російської літератури; педагогіка; психологія; історія зарубіжних країн; лінгвістика; іноземні мови, теорія перекладу; мистецтвознавство; естетика; культурологія; компаративістика.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Сучасні технології викладання зарубіжної літератури» є підготовка творчого вчителя, здатного здійснювати комунікативно зорієнтоване навчання, формувати розвинену особистість, творчо застосовувати інноваційні технології викладання зарубіжної літератури.

1.2. Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Сучасні технології викладання зарубіжної літератури» є:

- ознайомлення студентів із сучасними технологіями викладання зарубіжної літератури, у тому числі досягненнями передового педагогічного досвіду, авторськими технологіями, фаховою науково-педагогічною літературою з дисципліни;
- підготовка студентів-філологів до впровадження в педагогічну практику сучасних технологій викладання зарубіжної літератури;
- спрямування майбутнього вчителя на творчий підхід до викладання свого предмета;
- формування високих професійних якостей.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні набути таких компетентностей та продемонструвати такі результати навчання:

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі середньої	ПРН 1. Знає історичні надбання та новітні досягнення педагогічної

<p>освіти або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.</p> <p>ЗК 01. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 02. Здатність планувати та управляти часом.</p> <p>ЗК 03. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК 04. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 06. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК 07. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 08. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК 09. Здатність працювати в команді та автономно.</p> <p>ЗК 11. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>СК 01. Здатність вільно орієнтуватися в різних педагогічних школах.</p> <p>СК 02. Здатність осмислювати освіту як систему, розуміти шляхи розвитку вітчизняної і світової педагогіки.</p> <p>СК 03. Здатність до критичного осмислення історичних надбань та новітніх досягнень педагогічної науки.</p> <p>СК 04. Володіння сучасними технологіями навчання англійської мови та викладання зарубіжної літератури.</p>	<p>науки.</p> <p>ПРН 2. Демонструє поглиблені знання з обраної предметної спеціальності (мова і література (англійська)).</p> <p>ПРН 3. Знає державний стандарт загальної середньої освіти, навчальні програми з іноземної мови та зарубіжної літератури для закладів середньої освіти та практичні шляхи їхньої реалізації в різних видах урочної та позаурочної діяльності.</p> <p>ПРН 4. Має творчо-критичне мислення, творчо використовує різні теорії й досвід (вітчизняний, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань.</p> <p>ПРН 5. Вміє оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.</p> <p>ПРН 6. Володіє сучасними методиками і технологіями, зокрема інформаційними, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості наукового дослідження в конкретній педагогічній галузі.</p> <p>ПРН 8. Вміє характеризувати теоретичні та практичні аспекти конкретної педагогічної галузі.</p> <p>ПРН 10. Вміє планувати, організовувати, здійснювати і презентувати прикладне дослідження в галузі освіти в межах конкретної предметної спеціальності (мова і література (англійська)).</p> <p>ПРН 11. Демонструє належний рівень володіння державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентує результати</p>
---	--

<p>СК 06. Здатність вільно користуватись спеціальною термінологією в обраній галузі педагогічних досліджень.</p> <p>СК 07. Здатність планувати, організовувати, здійснювати і презентувати прикладне дослідження в галузі педагогіки.</p> <p>СК 08. Здатність розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.</p>	<p>свої досліджень державною та іноземною мовами.</p> <p>ПР 13. Організовує освітній процес у закладі середньої освіти, співпрацю учнів (вихованців), ефективно працює в команді (педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об'єднаннях).</p>
---	--

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 04 кредитів ЄКТС / 120 години.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи вивчення дисципліни «Сучасні технології викладання зарубіжної літератури» у закладах вищої освіти

Тема 1. Технологізація навчання на сучасному етапі розвитку української освіти. Якість освіти і перспективні педагогічні технології. Поняття «освітньої інновації». Технологізація освітнього процесу. Поняття «педагогічної технології». Співвідношення понять «освітня технологія» і «педагогічна технологія», «методика» і «технологія навчання».

Тема 2. Технологія традиційного навчання на уроках зарубіжної літератури. Сутність технології традиційного навчання (ТТН). Мета та завдання традиційного навчання. Особливості методики. Головні ознаки традиційної класно-урочної технології. Концептуальні положення за Я. А. Коменським.

Тема 3. Загальні засади впровадження педагогічних технологій в освітній процес. Сутність та основні ознаки педагогічної технології. Історія становлення педагогічних технологій. Типологія педагогічних технологій.

Тема 4. Інноваційний підхід як передумова технологізації сучасної освіти. Інноваційність у сучасному освітньому просторі. Типологія педагогічних інновацій. Гуманістична спрямованість освітніх інновацій.

Змістовий модуль 2. Особливості технологізації навчання на уроках зарубіжної літератури

Тема 5. Технологія особистісно орієнтованого навчання на уроках зарубіжної літератури. Сутність технології особистісно орієнтованого навчання. Мета й завдання особистісно орієнтованого навчання. Основні

параметри освітнього процесу в технології особистісно орієнтованого навчання. Структура особистісно орієнтованого уроку. Діяльність учителя на уроці зарубіжної літератури з особистісно орієнтованою спрямованістю.

Тема 6. Технологія розвитку критичного мислення на уроках зарубіжної літератури. Сутність технології розвитку критичного мислення (ТРКМ). Мета та завдання ТРКМ. Основні характеристики ТРКМ. Умови розвитку в учнів критичного мислення. Методична модель пізнавального процесу в ТРКМ. Особливості організації уроку за ТРКМ.

Тема 7. Особистість педагога та освітні інновації. Основні функції педагогічної діяльності. Педагогічна культура. Професійні вимоги до особистості педагога. Професійна індивідуальність учителя-словесника. Індивідуальність учителя зарубіжної літератури і педагогічні технології.

Тема 8. Технологія розвивального навчання Д. Б. Ельконіна – В. В. Давидова на уроках зарубіжної літератури. Сутність технології розвивального навчання Д. Б. Ельконіна – В. В. Давидова. Мета і завдання розвивального навчання за Д. Б. Ельконіним та В. В. Давидовим. Особливості методики. Ознаки (особливості) цілеспрямованої навчальної діяльності (ЦНД).

Модуль 2

Змістовий модуль 3. Інноваційний потенціал використання педагогічних технологій на уроках зарубіжної літератури

Тема 9. Ігрові технології навчання на уроках зарубіжної літератури. Сутність ігрових технологій навчання. Переваги й недоліки ІТ. Моделі навчальної гри, вимоги до їх проведення. Основні структурні компоненти ігрової діяльності. Концептуальні етапи в педагогічних іграх. Класифікація педагогічних ігор (за Германом Костянтиновичем Селевком).

Тема 10. Проектна технологія на уроках зарубіжної літератури. Сутність проектної технології (ПТ). Мета та завдання ПТ. Типи проектів. Головні умови організації роботи над проектом. Вимоги до використання ПТ. Алгоритм роботи над проектом.

Змістовий модуль 4. Сучасні підходи до організації продуктивного уроку

Тема 11. Текстодцентрична технологія на уроках зарубіжної літератури. Сутність текстодцентричної технології. Основні переваги застосування ТТ. Особливості організації та проведення уроків із застосуванням ТТ.

Тема 12. Технологія організації групової навчальної діяльності на уроках зарубіжної літератури. Сутність технології організації групової навчальної діяльності (ТОГНД). Базові елементи групових форм навчання. Основні переваги навчання в групах. Умови ефективного застосування ТОГНД. Функції вчителя. Умови успішного функціонування груп. Класифікація ТОГНД. Структура уроків із застосуванням ТОГНД.

Змістовий модуль 5. Основні напрями впровадження інноваційних педагогічних технологій викладання зарубіжної літератури в практику вчителя-словесника

Тема 13. Інтерактивні технології навчання на уроках зарубіжної літератури. Сутність ІТ. Основні переваги ІТ навчання. Основні недоліки ІТ. Ефективність ІТ. Класифікація ІТ. Структура уроків при застосуванні ІТ.

Тема 14. Біоадекватна (природовідповідна) технологія на уроках зарубіжної літератури. Сутність біоадекватної технології (БТ). Основні компоненти БТ. Особливості структури уроку з використанням БТ.

Тема 15. Технологія програмованого навчання на уроках зарубіжної літератури. Сутність технології програмованого навчання (ТПН). Мета і завдання програмованого навчання. Характерні риси ТПН. Принципи програмованого навчання (за В. П. Беспальком). Структура ТПН.

Тема 16. Технологія колективного способу навчання (за О. Г. Рівіним, В. К. Дяченком) на уроках зарубіжної літератури. Організаційна структура навчального процесу і стадії розвитку. Мета і завдання колективного способу навчання. Принципи. Особливості методики (за О. Г. Рівіним). Особливості методики КСН порівняно з ГСН (за В. К. Дяченком). Особливості організації та проведення уроків із використанням ТКСН.

Модуль 3

Змістовий модуль 6. Специфіка організації освітньої діяльності з використанням сучасних технологій викладання

Тема 17. Технологія створення ситуації успіху на уроках зарубіжної літератури. Сутність ТССУ. Диференціація понять «успіх» і «ситуація успіху». Алгоритм створення ситуації успіху. Диференціація учнівських груп у ТССУ. Типологія ситуацій успіху.

Тема 18. Здоров'язбережувальні освітні технології на уроках зарубіжної літератури. Сутність здоров'язбережувальних освітніх технологій (ЗОТ). Мета та завдання технології. Основні принципи. Типи технологій здоров'я. Основні вправи ЗОТ. Прогнозовані результати.

Тема 19. Технологія колективного творчого виховання (за І. П. Івановим) на уроках зарубіжної літератури. Сутність технології колективного творчого виховання (за І. П. Івановим). Мета і завдання ТКТВ. Основні умови виховної ефективності колективних творчих справ. Етапи організації колективної творчої діяльності.

Тема 20. Інформаційна технологія на уроках зарубіжної літератури. Сутність інформаційної технології. Педагогічні завдання ІТ навчання. Основні переваги ІТ. Основні недоліки ІТ. Ефективність ІТ. Класифікація ІТ.

Змістовий модуль 7. Ефективні шляхи впровадження сучасних технологій викладання зарубіжної літератури у практику вчителя-словесника

Тема 21. Технологія проблемного навчання на уроках зарубіжної літератури. Сутність технології проблемного навчання. Мета та завдання ПН. Концептуальні положення технології ПН. Методи ПН. Проблемна ситуація. Функції проблемного навчання на різних етапах навчання. Особливості проведення уроку із застосуванням технології ПН.

Тема 22. Технологія зустрічних зусиль на уроках зарубіжної літератури. Сутність технології зустрічних зусиль (ТЗЗ). Мета та завдання технології. Основні принципи. Особливості організації уроку з використанням ТЗЗ. Основні характеристики уроку, побудованого з використанням ТЗЗ.

Змістовий модуль 8. Диференціація навчання.

Тема 23. Технологія диференційованого навчання на уроках зарубіжної літератури. Сутність технології диференційованого навчання (ТДН). Основні переваги і недоліки диференційованого навчання. Класифікація видів і форм диференційованого навчання. Структура уроків при застосуванні ТДН.

Тема 24. Медіаосвітня технологія на уроках зарубіжної літератури. Сутність технології. Технологічні прийоми і завдання з використанням медіатексту. Особливості структури уроку зарубіжної літератури з використанням медіаосвітньої технології.

Модуль 4.

Теоретичний та прикладний аспекти проекту курсової роботи.

3. Рекомендована література

Базова

1. Дичківська І. М. Інноваційні технології: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2004. 351 с.
2. Інноваційні технології навчання української мови і літератури / укл. О. І. Когут. Тернопіль: Астон, 2005. 204 с.
3. Косогова О. О. Метод проектів на уроках зарубіжної літератури. Харків: Веста: Видавництво «Ранок», 2008. 144 с.
4. Нісімчук А. С. Сучасні педагогічні технології : навчальний посібник. Київ: Видавничий центр «Просвіта»; пошуково-видавниче агентство «Книга Пам'яті України», 2000. 368 с.
5. Освітні технології: навч.-метод. посіб. / за заг. ред. О. М. Пехоти. Київ: А.С.К., 2001. 256 с.
6. Чепіль М. М. Педагогічні технології: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2012. 224 с.

Допоміжна

1. Бабійчук Т. В. Сучасна медіаосвіта: відеофрагменти художніх творів на заняттях української мови та літератури в педагогічному коледжі: науково-методичний посібник. Житомир: Видавець О. О. Євенок, 2017. 372 с.
2. Васьков Ю. В. Педагогічні теорії, технології, досвід (Дидактичний аспект). Харків: Скорпіон, 2000. 120 с.
3. Ворожейкіна О. М. 100 цікавих ідей для проведення уроку. Харків: Вид. група «Основа», 2011. 287 с.
4. Перспективні освітні технології : наук.-метод. посібник / за ред. Г. С. Сазоненко. Київ: Гопак, 2000. 560 с.
5. Перспективні педагогічні технології в шкільній освіті: навчальний посібник / за заг. ред. С. П. Бондар. Рівне: Редакційно-видавничий центр «Теніс» Міжнародного університету «РЕП» ім. академіка С. Дем'янчука,

2003. 560 с.
6. Сиротенко Г. О. Сучасний урок: інтерактивні технології навчання. Харків: Видав. гр. «Основа», 2003. 78 с.
  7. Турик Л. А. Педагогические технологии в теории и практике : учебное пособие. Ростов-на-Дону: Феникс, 2009. 281 с.
  8. Химинець В. В. Інноваційна освітня діяльність. Тернопіль: Мандрівець, 2009. 358 с.
  9. Щербань П. М. Навчально-педагогічні ігри у вищих навчальних закладах: навч. посіб. Київ: Вища шк., 2004. 207 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека БДПУ. URL: <https://library.bdpu.org/> (дата звернення: 28.08.2020).
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua> (дата звернення: 28.08.2020).
3. Міністерство освіти і науки України. URL: <http://www.mon.gov.ua> (дата звернення: 28.08.2020).
4. Освіта в Україні. URL: <http://osvita-ua.net> (дата звернення: 28.08.2020).
5. Освітній портал – освіта в Україні та за кордоном. URL: <http://www.osvita.org.ua> (дата звернення: 28.08.2020).
6. Шкільний портал «Острів знань». URL: <http://ostriv.in.ua> (дата звернення: 28.08.2020).
7. Все для вчителя. URL: <http://www.uroki.net> (дата звернення: 28.08.2020).
8. Інформація педагогу. URL: <http://ped-inform.org.ua> (дата звернення: 28.08.2020).
9. Українській освітній портал. URL: <http://teacher.in.ua/> (дата звернення: 28.08.2020).
10. Проект створений для вчителів світової літератури. URL: <http://mysvitlit.at.ua> (дата звернення: 28.08.2020).
11. Сучасні педагогічні технології. URL: <http://pedtehnо.ru/> (дата звернення: 28.08.2020).

4. Методи навчання:

1. За характером логіки пізнання: аналітичний, синтетичний, дедуктивний, індуктивний.

2. За рівнем самостійності розумової діяльності: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

3. За джерелом знань: словесні (розповідь, пояснення, бесіда, лекція, інструктаж, робота з книгою); наочні (демонстрація, ілюстрація, спостереження); практичні (практична робота, виконання завдання).

4. За дидактичними цілями: методи організації навчальної діяльності, стимулювання і релаксації, контролю та оцінки.

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен

6. Система оцінювання.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
78-89	добре		B (добре)
65-77			C (добре)
58-64			D (задовільно)
50-57	задовільно		E (задовільно)
35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни